

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par elektroenerģijas sadales
sistēmas pakalpojumu tarifu
aprēķināšanas metodiku

2022.gada 3.novembris
Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I. Konsultāciju dokumenta kopsavilkums	3
II. Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums	3
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	5
3) Sabiedrības mērķa grupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt.....	5
III. Cita informācija	5
Pārskats par Metodikas projektā iekļautajiem metodiskajiem risinājumiem	5
1) Regulatīvais rēķins.....	5
2) Atļauto ieņēmumu aprēķināšana	9
3) Izmaksu attiecināšana uz sprieguma pakāpēm	10
4) Diferencēto tarifu struktūras pārskatīšana.....	10
5) Citi grozījumi	10

Pielikumā:

Lēmuma projekts "Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika".

I. Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Metodikas projekts).

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 20.panta pirmo daļu sadales sistēmas pakalpojumu tarifu nosaka regulators likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" paredzētajā kārtībā vai sadales sistēmas operators saskaņā ar regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta regulatora atļauja. Elektroenerģijas sadales tarifu pirms to stāšanās spēkā publicē regulatora noteiktajā kārtībā. Likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 9.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka Regulators nosaka tarifu vai tarifu augšējās robežas aprēķināšanas un noteikšanas metodiku, kā arī tarifu vai tarifu augšējās robežas piemērošanas kārtību, ja nozares speciālie likumi neparedz citus tarifu noteikšanas principus.

Metodikas projekts sagatavots, ievērojot nepieciešamību nodrošināt enerģētikas nozares sistēmas operatoru finansiālo stabilitāti, kuru ir iespaidojis straujais energoresursu cenu pieaugums pasaulē, un veicināt drošu, efektīvu un kvalitatīvu pakalpojuma sniegšanu. Metodikas projekts sagatavots jaunā redakcijā, lai atvieglotu tā uztveramību un piemērošanu, ņemot vērā sagaidāmās būtiskās izmaiņas regulatīvā rēķina iesniegšanas, ieņēmumu un izdevumu starpību uzskaites un ieņēmumu korekcijas veikšanas kārtībā. Metodikas projekta plānotais spēkā stāšanās laiks – 2022.gada 30.novembris.

Priekšlikumus un komentārus par Metodikas projektu lūdzam Regulatoram iesniegt rakstveidā, kā arī elektroniskā formā, nosūtot tos uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv līdz 2022.gada 17.novembrim.

Regulatora sagatavotais Metodikas projekts ir pievienots šā dokumenta pielikumā.

II. Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

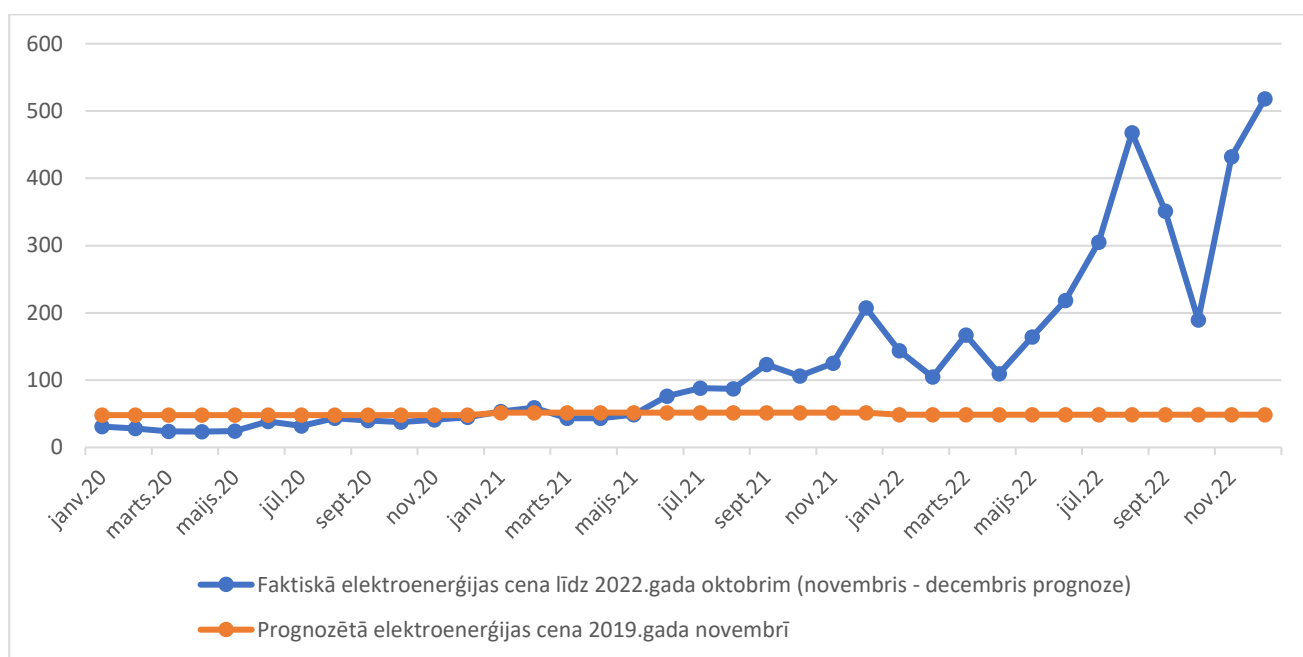
1) Pamatojums

Šobrīd spēkā esošais regulējums nenodrošina operatīvu izmaksu pieauguma atgūšanu apstākļos, kuros energoresursu tirgū novērojama iepriekš nepieredzēta cenu dinamika, un tas var atstāt ietekmi uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatora finansiālo stāvokli. Šobrīd metodiskais ietvars paredz trīs procentu ierobežojumu no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, ko iespējams atgūt ar nākamo tarifu periodu, tomēr elektroenerģijas sadales sistēmas operatora izmaksu pieaugums saistībā ar elektroenerģijas cenu pieaugumu būtiski pārsniedz tarifu aprēķinā ietvertu elektroenerģijas cenu. Esošajā metodiskajā ietvarā nepieciešami arī tehniski precizējumi, lai nodrošinātu skaidrāku izpratni par metodisko ietvaru. Šogad līdzīgas pieejas izmaiņas ir ieviestas arī dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma un elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā.

Elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām ir elektroenerģijas sadales sistēmas darbības nodrošināšanai izlietotā elektroenerģija. Elektroenerģijas zudumi raksturo elektroenerģijas sadales sistēmā ievadītās un no tās izvadītās elektroenerģijas daudzuma starpību attiecīgā laika periodā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām. Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas ietekmē elektroenerģijas cena, elektroenerģijas sadales sistēmas tehniskais stāvoklis, tehnoloģiskie darba režīmi, elektroenerģijas uzskaites kārtība, kā arī apkārtējās vides temperatūra. Elektroenerģijas izmantošana tehnoloģiskām vajadzībām un ar to saistītās izmaksas ir daļa no kopējām elektroenerģijas sadales sistēmas operatora ekspluatācijas izmaksām, tomēr jāņem vērā, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatora sniegto pakalpojumu kvalitāte un elektroenerģijas sadales sistēmas drošība ir cieši saistīta ar elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai.

Līdz ar 2022.gada 17.augustā veiktajiem grozījumiem Elektroenerģijas tirgus likumā pilnveidota elektroenerģijas neto uzskaites un norēķinu sistēma, kas paredz kārtību, kādā elektroenerģijas sadales sistēmas operators veic ieskaitu par lietotāja pašpatēriņam no atjaunojamajiem energoresursiem saražoto, patērēto un tīklā nodoto elektroenerģijas pārpalikumu, līdz ar to spēkā esošajā metodiskajā regulējumā nepieciešams veikt izmaiņas, kas attiecas uz elektroenerģijas zudumiem, kuri rodas elektroenerģijas neto sistēmas darbības rezultātā.

Lielākā elektroenerģijas sadales sistēmas operatora AS "Sadales tīkls" spēkā esošie elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifi ir apstiprināti ar Regulatora 2019.gada 27.novembra lēmumu Nr.172 "Par akciju sabiedrības "Sadales tīkls" elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifiem"¹ (turpmāk – Lēmums) un stājās spēkā 2020.gada 1.janvārī. Ar Lēmumu apstiprinātajos tarifos iekļautās tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas ir vairākas reizes mazākas nekā faktiskās elektroenerģijas sadales sistēmas operatora tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas. Tarifu apstiprināšanas brīdī prognozēto nākotnes elektroenerģijas cenu un faktisko elektroenerģijas cenu salīdzinājums atspoguļots 1.attēlā.

1.attēls. Elektroenerģijas cenas izmaiņas

Pēc spēkā esošo elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifu apstiprināšanas ne vien elektroenerģijas cenas pieaugums, bet arī straujais inflācijas līmeņa pieaugums ir būtiski ietekmējis elektroenerģijas sadales sistēmas operatora izmaksas. Plānotā un faktiskā inflācijas līmeņa izmaiņas ir atspoguļotas 1.tabulā².

¹ Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2019.gada 27.novembra lēmums Nr.172 "Par akciju sabiedrības "Sadales tīkls" elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifiem", <https://likumi.lv/ta/id/311033-par-akciju-sabiedribas-sadales-tikls-elektroenerģijas-sadales-sistemas-pakalpojuma-tarifiem>

² Skatīt: <https://www.bank.lv/darbibas-jomas/monetaras-politikas-istenosana/prognozes>

1.tabula

		2021	2022	2023	2024
Patēriņa cenu inflācija	tarifu apstiprināšanas brīža aktuālā prognoze (2019.gada novembris)	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%
	faktiskā (2022.gada aktuālā prognoze)	3,3%	16,9%	9,2%	3,4%

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka spēkā esošais metodiskais ietvars paredz trīs procentu ierobežojumu no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, ko iespējams atgūt ar nākamo tarifu periodu, ir nepieciešamas izmaiņas, lai nodrošinātu elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru finansiālo stabilitāti un elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma nepārtrauktību un drošu sistēmas darbību. Ņemot vērā pašreizējās enerģētikas nozares sistēmas operatoru sniegto pakalpojumu specifiku un apstākli, ka daļa no elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru izmaksām ir nekontrolējamas, proti, nav atkarīgas no elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem (elektroenerģijas zudumu cena, inflācijas izmaiņas u.c.), piemērotākais risinājums ir esošā metodiskā ietvara pilnveidošana, nodrošinot atļauto ieņēmumu iespējami ātrāku pārskatīšanu, kas ļautu elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem samērīgā laika periodā atgūt izmaksu pieaugumu.

Ietekmes novērtējums: Metodikas projektā ietvertais regulējums nodrošinās elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma lietotāju tiesisko interešu ievērošanu, no vienas puses, un elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram tarifus, kas nodrošinās ekonomiski pamatotu izmaksu segšanu, no otras puses. Vienlaikus no minētās pieejas maiņas sagaidāms tarifu pieaugums no nākamā tarifu perioda.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Projekta izstrādē iesaistīts lielākais Latvijas elektroenerģijas sadales sistēmas operators AS "Sadales tīkls".

3) Sabiedrības mērķa grupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Metodikas projektā ietvertais regulējums ietekmēs elektroenerģijas sadales sistēmas operatorus un elektroenerģijas sadales sistēmas lietotājus.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Metodikas projektā iekļautais regulējums nodrošina ekonomiski pamatotu tarifu aprēķināšanas metodiku. Ar Metodikas projektu paredzēts nodrošināt tiesisko regulējumu, kas paredz noteikt elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifus un nodrošināt šā pakalpojuma ekonomiski pamatotu izmaksu segšanu.

III. Cita informācija

Pārskats par Metodikas projektā iekļautajiem metodiskajiem risinājumiem

1) Regulatīvais rēķins

Metodikas projekts paredz izmaiņas attiecībā uz regulatīvā rēķina iesniegšanas kārtību, ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaiti un regulatīvā rēķina iztukšošanu, lai pilnveidotu esošo metodisko ietvaru un veicinātu elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru iespējas pēc iespējas ātrāk atgūt izmaksu starpību, kuru ietekmējuši ārējie apstākļi.

Spēkā esošais regulējums

Spēkā esošās metodikas ietvars paredz, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām uzskaita šādu izmaksu starpību (izmantojot faktisko izpildi):

- starpību starp plānotajiem un faktiskajiem ieņēmumiem kalendārajā gadā;
- zudumu (tajā skaitā tehnoloģisko procesu nodrošināšanas) izmaksu starpību;
- starpību starp plānoto un faktisko inflācijas radīto izmaksu pieaugumu;
- iepriekšējā tarifu perioda ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas;
- starpību starp plānotajām pārvades un citas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām un prognozētajām pārvades un cita sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām.

Vienlaikus, lai nodrošinātu tarifu paredzamību, spēkā esošais metodiskais ietvars ierobežo elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem iespēju operatīvi atgūt ieņēmumu un izdevumu starpību. Ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, palielina ieņēmumu korekcijas apmēru nākamajam tarifu periodam. Regulatīvā rēķina atlikumu, kas pārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, atgūst, sākot no aiznākamā tarifu perioda.

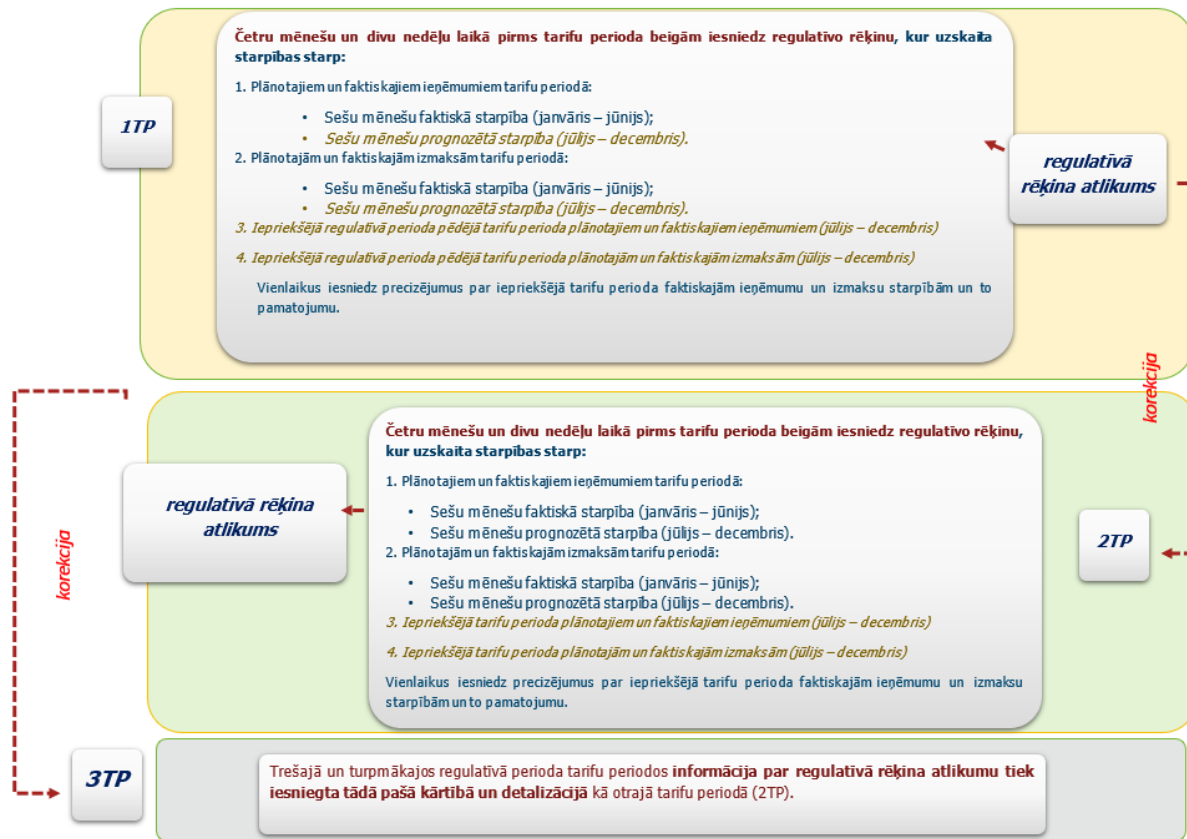
Priekšlikums

Esošajos apstākļos, kad elektroenerģijas tirgus ir būtiski novirzījies no tipiskā cenu svārstību intervāla un faktiskās elektroenerģijas izmaksas būtiski pārsniedz tarifu aprēķinā plānotās izmaksas, noteiktais trīs procentu ierobežojums jāpārskata, jo uz nākamajiem tarifu periodiem tiek uzkrāts pārāk liels regulatīvā rēķina atlikums un tiek kavēta elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru attīstība. Neplānotais izmaksu apmēra pieaugums, kā arī citi iespējamie finanšu riski rada būtisku spiedienu uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru naudas plūsmu, līdz ar to elektroenerģijas sadales sistēmas operatori ir spiesti izvērtēt iespēju būtiski samazināt plānoto investīciju un ekspluatācijas izmaksu apmēru. Plānoto investīciju samazinājums var ne tikai ietekmēt drošu elektroenerģijas sadales sistēmas darbību nākotnē, bet arī kavēt plānotos komersanta efektivitātes pasākumus. Jāņem arī vērā, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatori informāciju par iepriekšējā kalendārā gada ieņēmumu un izmaksu starpību iesniedz divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām, bet iepriekš minēto izmaksu starpību sāk atgūt tikai no nākamā kalendārā gada (ar ieņēmumu korekciju nākamajam tarifu periodam, kas nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām).

Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, plānotas izmaiņas attiecībā uz regulatīvā rēķina iesniegšanu, ieņēmumu un izdevumu uzskaiti, kā arī regulatīvā rēķina izlietošanu. 2.attēlā atspoguļots piemērs par ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaiti regulatīvajā rēķinā un korekciju nākamajiem tarifu periodiem gadījumos, kuros tarifu periods ir vienāds ar kalendāro gadu.

Izmaiņas paredz, ka ieņēmumu un izdevumu starpība tiek uzskaitīta tarifu perioda vidū (četrus mēnešus un divas nedēļas pirms nākamā tarifu perioda sākuma) un sastāv no:

- starpības starp plānotajiem un faktiskajiem ieņēmumiem noslēgtajos tarifu periodu mēnešos (sešu mēnešu fakts, ja tarifu periods ir vienāds ar kalendāro gadu) un prognozētos ieņēmumus atlikušajiem tarifu perioda mēnešiem;
- izmaksu starpības starp plānotajām un faktiskajām izmaksām tarifu periodā (sešu mēnešu fakts) un prognozētās izmaksu starpības atlikušajiem tarifu perioda mēnešiem.

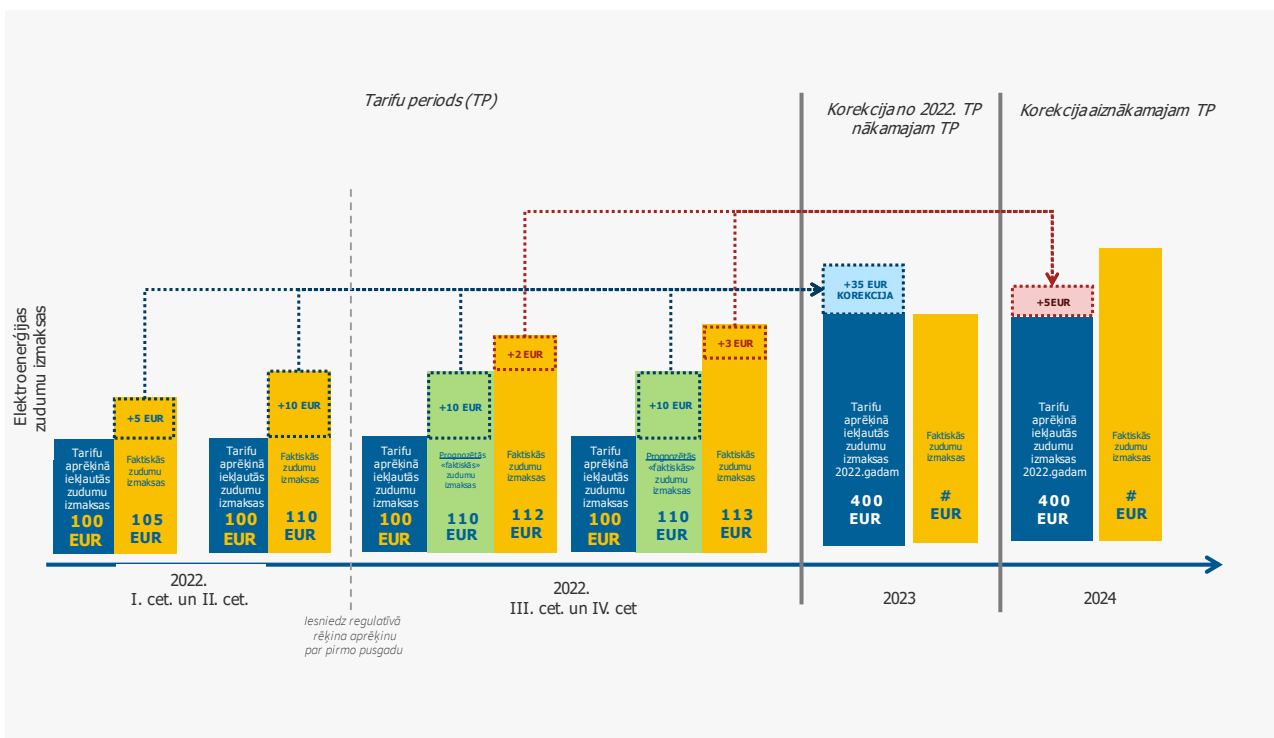

2.attēls. Ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaitē regulatīvajā rēķinā un korekcija nākamajiem tarifu periodiem

Savukārt, iesniedzot informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu nākamajā tarifu periodā, papildus iepriekš uzskaitītajām pozīcijām tiek iesniegta arī informācija par:

- starpību starp prognozētajiem un faktiskajiem ieņēmumiem *iepriekšējā tarifu perioda mēnešos, kuros tika prognozēta ieņēmumu starpība;*
- izmaksu starpību starp prognozētajām un faktiskajām *izmaksām iepriekšējā tarifu perioda mēnešos, kuros tika prognozēta izmaksu starpība.*

Šādas izmaiņas normatīvajā regulējumā nodrošinās, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatori ātrāk varēs atgūt izmaksu un ieņēmumu starpību, kuru radījuši ārēji, nekontrolējami apstākļi. Izmaiņas risinātu arī elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram radušos tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpības atgūšanu, kas šobrīd ir būtiska, ņemot vērā straujo elektroenerģijas cenas pieaugumu (skatīt ilustratīvu piemēru 3.attēlā).

3.attēls. Ilustratīvs piemērs par zudumu izmaksu starpības uzskaiti un korekciju nākamajiem tarifu periodiem

Metodikas projekts arī paredz, ka turpmāk ieņēmumu un izmaksu starpība tiks uzskaitīta par tarifu periodu, ne kalendāro gadu. Šādas izmaiņas nepieciešamas, lai pilnveidotu regulējumu un samazinātu neskaidrības gadījumos, kuros tarifu periods ir garāks par kalendāro gadu. Tāpat kā esošais metodiskais ietvars, Metodikas projekts paredz, ka atļautie ieņēmumi tiek noteikti visam regulatīvajam periodam un paliek nemainīgi visā regulatīvajā periodā. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, plānotie ieņēmumi var mainīties tikai tad, ja:

- 1) mainās uz tarifu periodu attiecināmās elektroenerģijas zudumu un tehnoloģiskā patēriņa izmaksas, kas tieši atkarīgas no elektroenerģijas cenu izmaiņām;
- 2) faktiskā inflācija atšķiras no plānotās inflācijas tarifu aprēķinā;
- 3) faktiskās nominālās bruto algas izmaiņas atšķiras no tarifu aprēķinā plānotajām izmaiņām;
- 4) neizpildās ieņēmumu prognoze, mainoties plānotajam sadalītās elektroenerģijas daudzumam;
- 5) faktiskās pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksas palielinājušās, salīdzinot ar plānotajām tarifu aprēķinā, nemainoties pieprasītajām jaudām;
- 6) radušās neparedzētās izmaksas ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ.

Izmaiņas metodiskajā ietvarā paredz, ka turpmāk regulatīvajā rēķinā tiks uzskaitīta arī starpība starp plānoto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, kas ir līdzīgi kā starpība starp plānoto un faktiskā inflācijas radīto izmaksu pieaugumu esošajā metodiskajā ietvarā. Šādas izmaiņas nepieciešamas, lai turpmāk elektroenerģijas sadales sistēmas operatori un citi energoapgādes sistēmu

operatori tarifu aprēķinos ekspluatācijas izmaksu prognozēšanai regulatīvajam periodam varētu izmantot ne tikai plānoto kumulatīvo patēriņa cenu inflācijas prognozi, bet arī plānoto nominālās bruto algas izmaiņu rādītāju (prognozējot personāla izmaksas regulatīvajam periodam).

Ņemot vērā, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operators esošajos apstākļos izmaksu un ieņēmumu starpību atgūst ilgākā laika periodā, tad Metodikas projektā paredzēts ieviest izmaiņas, kas nodrošinātu ātrāku izmaksu un ieņēmumu starpības atgūšanu. Regulatīvā rēķina iesniegšanas un ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaites kārtībā ir veiktas izmaiņas, kas uzskaitītas iepriekš, – izmaksu starpība tiek uzskaitīta esošajā tarifu periodā, ne divu mēnešu laikā pēc tarifu perioda beigām. Ir paredzētas izmaiņas arī kārtībā, kādā tiek iztukšots regulatīvais rēķins, ņemot vērā korekcijas nākamajam tarifu periodam. Metodikas projektā paredzēts noteikt, ka trīs procentu ierobežojums neattiecas uz tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpību, ja vidējā faktiskā elektroenerģijas cena attiecīgajā tarifu periodā bijusi par septiņiem *euro*/MWh lielāka nekā plānotā elektroenerģijas cena, kas sasaistīts ar normālu elektroenerģijas tirgus cenu svārstību un balstīts uz pēdējo gadu elektroenerģijas cenu svārstībām. Šādas izmaiņas dotu elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram tiesības atgūt tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpību pilnā apmērā jau no nākamā tarifu perioda gadījumos, kuros šo izmaksu pieaugums uzskatāms par strauju, vairākkārt pārsniedzot tarifu aprēķinā plānotās izmaksas.

Lai nodrošinātu elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu sniedzēju finansiālo stabilitāti esošajos apstākļos, Metodikas projekts paredz, ka gadījumos, ja regulatīvajā periodā ir noteikti vairāki tarifu periodi, elektroenerģijas sadales sistēmas operators regulatīvā rēķina atlikumu atgūs, sākot ar nākamo tarifu periodu jeb nākamo tarifu periodu pēc tarifu perioda beigām, kad regulatīvajā rēķinā tika uzskaitīta faktisko un plānoto ieņēmumu un izdevumu starpība. Jāņem vērā, ka tarifu periodu izmaksu prognozes, kas saistītas ar inflācijas līmeņa, atalgojuma un elektroenerģijas cenas izmaiņām, nav iespējams precīzi prognozēt, līdz ar to plānotās izmaksas var atšķirties no tarifu projektā plānotajām. Esošajos apstākļos redzams, ka elektroenerģijas cenu būtiski ietekmējuši globāli notikumi ekonomikā un politikā, ko nebija iespējams paredzēt, izstrādājot spēkā esošo metodisko ietvaru un iesniedzot tarifu projektu 2019.gada oktobrī. Jāuzsver, ka arī inflācijas un nominālās bruto algas izmaiņu rādītājus var ietekmēt ekonomiskās situācijas izmaiņas Latvijā un pasaulē. Iepriekš minētās elektroenerģijas cenas un rādītāju izmaiņas nav atkarīgas no elektroenerģijas sadales sistēmas operatora darbības, un elektroenerģijas sadales sistēmas operators nevar tās ietekmēt, tādēļ Metodikas projekts nodrošina šādu nekontrolējamo apstākļu ietekmes samazināšanu uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatora darbību un lietotāju iespējām saņemt kvalitatīvu un drošu elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu nākotnē.

2) Atļauto ieņēmumu aprēķināšana

Ņemot vērā, ka atļautos ieņēmumus elektroenerģijas sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu par tarifu, kuru veido fiksētā un mainīgā daļa, Metodikas projektā, lai ieviestu skaidrību par atļauto ieņēmumu aprēķināšanu, ir ietverta jauna sadaļa, kas nosaka, kādā veidā regulatīvajā periodā tiek aprēķināti atļautie ieņēmumi. Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifa mainīgā daļa ir atkarīga no elektroenerģijas patēriņa, bet tarifa fiksētā daļa ir atkarīga no atļautās slodzes. Metodikas projektā ietverta vienkāršota pieeja (formula), kas paredz, ka regulatīvā perioda atļautos ieņēmumus veido regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifa mainīgās daļas un regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifa fiksētās daļas.

Papildus, ņemot vērā, ka uz katru no regulatīvajā periodā esošajiem tarifu periodiem tiek attiecināta vienāda atļauto ieņēmumu daļa, Metodikas projektā ir iekļauta pieeja, kas nosaka, kādā veidā tiek

aprēķināta tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļa, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma tarifa mainīgo daļu, un tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļa, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifa fiksēto daļu.

3) Izmaksu attiecināšana uz sprieguma pakāpēm

Ievērojot, ka aizvien pieaug izkliedētās ģenerācijas apjoms un attiecīgi vērojamas izmaiņas sistēmas lietošanas paradumos, Metodikas projektā ietverts regulējums, kas paredz izmaksu attiecināšanu starp sprieguma pakāpēm noteikt atšķirīgi gadījumos, ja sistēmā uzstādītās ģenerācijas jaudas apjoms pārsniedz 3% no visas sistēmā uzstādītās jaudas. Jaunā pieeja paredz, ka fiksētās izmaksas tiek attiecinātas starp sprieguma pakāpēm, balstoties uz sprieguma pakāpē pieprasīto jaudu, savukārt mainīgās izmaksas – balstoties uz summāro sprieguma pakāpē sistēmā ievadīto un no sistēmas saņemto elektroenerģijas apjomu. Šāda pieeja dos iespēju tiem sadales sistēmas operatoriem, kuru sistēmās ģenerācijas jaudas sasniegušas būtiskuma sliekšni, nodrošināt efektīvus un pēc iespējas stabilus tarifus.

Vienlaikus, ievērojot, ka pastāv atšķirības starp izkliedētās ģenerācijas īpatsvaru dažādu sistēmas operatoru sistēmās, tiek saglabāta iespēja piemērot līdzšinējo izmaksu attiecināšanas modeli, kas paredz kaskadējošu izmaksu attiecināšanu starp sprieguma pakāpēm.

4) Diferencēto tarifu struktūras pārskatīšana

Esošā situācija elektroenerģijas tirgū ir mainījusi arī elektroenerģijas lietotāju paradumus, kas ietekmē elektroenerģijas patēriņu un ražošanas struktūru, kam ir būtiska ietekme uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru un elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem.

Spēkā esošais metodiskais ietvars šobrīd neļauj elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram pārskatīt diferencēto tarifu struktūru, ja elektroenerģijas sadales sistēmas operators konstatējis būtiskas izmaiņas elektroenerģijas patēriņā vai ražošanas struktūrās, un atgūt plānotos ieņēmumus. Metodikas projekts paredz elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram tiesības pārskatīt diferencēto tarifu struktūru starp tarifu periodiem regulatīvajā periodā, ja elektroenerģijas sadales sistēmas operators konstatējis būtiskas izmaiņas elektroenerģijas patēriņa apjomā vai saražotās elektroenerģijas ražošanas apjomā pa diferencēto tarifu veidiem. Metodikas projekts paredz, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram ir pienākums iesniegt Regulatoram jauno diferencēto tarifu struktūru ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms Regulatora dotās atļaujas atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 20.panta pirmajai daļai elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram pašam noteikt diferencētos tarifus izmantošanas. Pirms jaunās diferencēto tarifu struktūras iesniegšanas elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram ir pienākums veikt publisko konsultāciju par tarifu struktūras izmaiņām.

5) Citi grozījumi

Pilnveidots regulējums saistībā ar efektivitātes koeficienta noteikšanu, ņemot vērā, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatora pienākums ir sniegt drošus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotiem tarifiem, kā arī ilgtermiņā nodrošināt efektīvu pakalpojuma sniegšanu. Elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram, pildot normatīvajā regulējumā noteiktos pienākumus un plānojot savu darbību efektīvi, būtu jābūt jau izstrādātam efektivitātes pasākumu plānam, nodrošinot efektīvu pakalpojumu sniegšanu. Līdz ar to, iesniedzot jaunu tarifu projektu, elektroenerģijas sadales sistēmas operators jau tarifu projektā ietver plānoto efektivitātes koeficientu nākamajam regulatīvajam periodam.

Vienlaicīgi, lai stimulētu elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru aktīvi ieviest efektivitātes pasākumus, papildināts metodikas ietvars ar nosacījumu, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram ir tiesības samazināt regulatīvā rēķina apmēru pēc regulatīvā perioda beigām, ja elektroenerģijas sadales sistēmas operators efektivitātes pasākumu ietvaros ir samazinājis izmaksas, kas nepārsniedz 50% no faktiskajiem izmaksu samazinājumiem regulatīvajā periodā.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

____.____.2022.

Nr. (prot. Nr.____)

Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika

*Izdota saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma
20.panta pirmo daļu un likuma
“Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”
9.panta pirmās daļas 2.punktu un 25.panta pirmo daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Elektroenerģijas sadales sistēmas (turpmāk – sadales sistēma) pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka sadales sistēmas pakalpojumu tarifus (turpmāk – tarifi).
2. Metodikā lietoti šādi termini un mērvienības:
 - 2.1. **atļautie ieņēmumi** – ieņēmumi, kuri sedz ar sadales sistēmas pakalpojumiem saistītās ekonomiski pamatotās izmaksas un kurus sadales sistēmas operators ir tiesīgs saņemt konkrētā regulatīvā periodā;
 - 2.2. **diferencētie tarifi** – specifiski, elektroenerģijas gada patēriņa, atļautās slodzes apjomam vai citam diferencēšanas kritērijam atbilstoši sadales sistēmas pakalpojumu tarifi, pēc kuriem par sadales sistēmas pakalpojumiem norēķinās sadales sistēmas lietotāji, tostarp elektroenerģijas ražotāji;
 - 2.3. **elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām** – sadales sistēmas operatora darbības tehnoloģisko procesu nodrošināšanai izlietotā elektroenerģija;
 - 2.4. **elektroenerģijas zudumi** – sadales sistēmai pievadītā un no sadales sistēmas aizvadītā elektroenerģijas apjoma starpība attiecīgā laika periodā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;
 - 2.5. **izmaksas** – sadales sistēmas operatora tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas, kas nepieciešamas efektīvai sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai;
 - 2.6. **izmaksu virzītājs** – faktors, kas sasaista izmaksu elementus, pamatojoties uz cēloņsakarību;
 - 2.7. **plānotie ieņēmumi** – uz tarifu periodu attiecināta atļauto ieņēmumu daļa;
 - 2.8. **regulatīvais periods** – laika periods, kuram nosaka atļautos ieņēmumus;
 - 2.9. **regulatīvais rēķins** – rēķins, kurā ietver nepietiekami vai pārmērīgi atgūtos sadales sistēmas pakalpojumu ieņēmumus un šajā metodikā noteikto plānoto un faktisko izmaksu atšķirību;
 - 2.10. **sprieguma pakāpes tarifs** – maksimālā ieņēmumu līmeņa attiecība pret prognozēto enerģijas apjomu konkrētai sprieguma pakāpei, ko izmanto, lai pārbaudītu, vai prognozētie ieņēmumi konkrētā sprieguma pakāpē nepārsniedz attiecīgās sprieguma pakāpes pamatoto izmaksu segšanai nepieciešamo līdzekļu apjomu;
 - 2.11. **tarifu periods** – laika periods, kurā ir piemērojami diferencētie tarifi.

3. Saskaņā ar šo metodiku aprēķinātie tarifi ietver arī uz konkrētu sadales sistēmas lietotāju attiecinātās pārvades sistēmas izmaksas, kas nodrošina lietotājiem, kuriem ir pieeja sadales sistēmai, arī pārvades sistēmas pakalpojumu izmantošanu.
4. Regulatīvā perioda ilgums ir no diviem līdz pieciem gadiem. Tarifu perioda ilgums ir viens gads. Iesniedzot tarifu projektu, sadales sistēmas operators iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam un nepieciešamības gadījumā – tarifu periodam. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – regulators) ar lēmumu nosaka regulatīvo periodu un var lemt par tarifu perioda pagarināšanu.
5. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, uz katru no tarifu periodiem tiek attiecināta vienāda atļauto ieņēmumu daļa. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi un kāds no tarifu periodiem ir garāks par vienu gadu, tad uz katru tarifu periodu attiecināmais atļauto ieņēmumu apmērs tiek noteikts proporcionāli tarifu perioda ilgumam. Plānotie ieņēmumi nemainās, izņemot, ja mainās uz tarifu periodu attiecināmie ieņēmumi šīs metodikas 3.3.nodaļā minētajos gadījumos.
6. Sadales sistēmas operators lieto ar regulatoru saskaņotu izmaksu attiecināšanas modeli, kura pamatprincipus, tajā skaitā kapitāla izmaksu attiecināšanas metodi, un ieviešanu iesniedz regulatoram vismaz trīs mēnešus pirms tarifu projekta iesniegšanas. Sadales sistēmas operators atbilstoši sniegtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem veido tādu izmaksu un to attiecināšanas uzskaiti, kas dod skaidru un nepārprotamu priekšstatu par izmaksu izmaiņām.
7. Nosakot transportētās elektroenerģijas apjoma prognozes novirzi, sadales sistēmas operators tajā neieskaita elektroenerģijas apjomu, kas piegādāts lietotājiem, attiecībā uz kuriem sadales sistēmas operators ir piemērojis efektīvas atļautās slodzes izmantošanas nosacījumus atbilstoši regulatora noteikumiem par efektīvas atļautās slodzes izmantošanas nosacījumiem.
8. Sadales sistēmas operators precīzi un pārskatāmi atspoguļo sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas tūkstošos *euro* [tūkst. EUR] ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata un elektroenerģijas apjomu veselos skaitļos kilovatstundās [kWh].

2. Sadales sistēmas elektroenerģijas bilance

9. Ja sadales sistēmas operators izmaksu attiecināšanu pa sprieguma pakāpēm veic saskaņā ar šīs metodikas 35.punktu, tad sadales sistēmas operatora elektroenerģijas bilance ir sadales sistēmai no pārvades sistēmas pievadītā elektroenerģijas daudzuma atbilstība lietotājiem piegādātajam elektroenerģijas daudzumam un tehnoloģiskām vajadzībām un elektroenerģijas zudumu segšanai nepieciešamajam elektroenerģijas daudzumam. Elektroenerģijas bilanci nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$E_{SSO_{nod\ liet}} = E_{PSO_{pārv\ SSO}} + E_{SSO} - E_{SSO_{zud}} - E_{SSO_{tehn}},$$

kur

$E_{SSO_{nod\ liet}}$ – prognozējamais uz elektroietaišu piederības robežas visiem lietotājiem piegādātais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{PSO_{pārv\ SSO}}$ – prognozējamais sadales sistēmai no pārvades sistēmas pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

E_{SSO} – prognozējamais sadales sistēmas operatoram no citas sadales sistēmas operatora pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSO_{zud}}$ – sadales sistēmas elektroenerģijas zudumi, neņemot vērā elektroenerģijas zudumu apjomu, kas radies no elektroenerģijas neto norēķinu sistēmas darbības [kWh];

$E_{SSOtehn}$ – elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh].

10. Ja sadales sistēmas operators izmaksu attiecināšanu pa sprieguma pakāpēm veic saskaņā ar šīs metodikas 35.punktu, tad lietotājiem nodoto elektroenerģiju sadala pa šādām sprieguma pakāpēm:

$$E_{SSOnod\ liet} = E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV\ kopn} + E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV\ līn} + E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV\ kopn} + E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV\ līn},$$

kur:

$E_{SSOnod\ liet\ (6-20\ kV\ kopn, 6-20kV\ līn, 0,4kV\ kopn, 0,4kV\ līn)}$ – prognozētais no 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm, 6-20 kV sadales punktiem, 6-20 kV līnijām, 6-20/0,4 kV transformatoru punktiem un 0,4 kV līnijām lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums [kWh].

11. Ja sadales sistēmas operators izmaksu attiecināšanu pa sprieguma pakāpēm veic saskaņā ar šīs metodikas 45.punktu, tad sadales sistēmas operatora elektroenerģijas bilanci veido sadales sistēmai no pārvades sistēmas pievadītā elektroenerģijas daudzums, kas atbilst lietotājiem piegādātajam elektroenerģijas daudzumam un tehnoloģiskām vajadzībām, un elektroenerģijas zudumu segšanai nepieciešamajam elektroenerģijas daudzumam. Elektroenerģijas bilanci aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$E_{SSOnod\ liet} = E_{PSOpārv\ SSO} + E_{SSO} + E_{SSOpiesl} - E_{SSOzud} - E_{SSOtehn} - E_{SSOnod\ PSO} - E_{SSOnod\ SSO},$$

kur

$E_{SSO\ piesl}$ – prognozējamais elektroenerģijas ražotāju, kuru elektroietais pieslēgtas sadales sistēmai, saražotais elektroenerģijas daudzums, neņemot vērā elektroenerģijas neto norēķinu sistēmas ietvaros saņemto elektroenerģijas apjomu [kWh];

$E_{SSOnod\ PSO}$ – prognozējamais uz pārvades sistēmu transportētais elektroenerģijas apjoms [kWh];

$E_{SSOnod\ SSO}$ – prognozējamais citam sadales sistēmas operatoram transportētais elektroenerģijas apjoms [kWh].

3. Atļauto ieņēmumu noteikšana

12. Atļautie ieņēmumi sedz tarifu aprēķinā iekļautās izmaksas, kas sastāv no kapitāla izmaksām, ekspluatācijas izmaksām, nodokļiem, izmaksu apmēra, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, un ieņēmumu korekcijas:

$$AI_{SSO} = I_{SSO} = I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod} - I_{SSO\ ef} - I_{kor},$$

kur:

AI_{SSO} – atļautie ieņēmumi [EUR];

I_{SSO} – tarifu aprēķinā iekļautās izmaksas [EUR];

I_{kap} – kapitāla izmaksas [EUR];

I_{ekspl} – ekspluatācijas izmaksas [EUR];

I_{nod} – nodokļu izmaksas [EUR];

$I_{SSO\ ef}$ – izmaksu apmērs, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti [EUR];

I_{kor} – ieņēmumu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējā regulatīvā perioda izmaksu un ieņēmumu prognožu novirzēm [EUR].

13. Sadales sistēmas operators aprēķina un iesniedz regulatoram izmaksu efektivitātes koeficientu. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu apmēru, kāds sadales sistēmas operatoram jāsniedz līdz nākamā regulatīvā perioda sākumam un kāds tiks piemērots tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{SSOef} = (I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod}) \times K_{ef},$$

kur:

K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.

14. Ja tarifu periods ir garāks par gadu, uz katru tarifu periodu tiek attiecināts vienāds sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmērs, kāds sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc sadales sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot atšķirīgu sadales sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvā perioda ietvaros.
15. Ja sadales sistēmas operators sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai izmanto nomātus aktīvus, uz tarifu attiecināmā nomas maksa nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apmēru. Pamatotas nomas maksas aprēķinā ietverto kapitāla atdevi iznomātājam, kurš ir saistītais komersants (valdošais uzņēmums vai atkarīgā sabiedrība Koncernu likuma izpratnē), nosaka, izmantojot kapitāla atdeves likmi atbilstoši šai metodikai.
16. Kapitāla izmaksu un to sastāvdaļu uzskaiti un aprēķināšanu veic saskaņā ar regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku.

3.1.Nodokļi

17. Nekustamā īpašuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no regulējamo aktīvu bāzes sastāvā iekļautiem aktīviem.

3.2.Ekspluatācijas izmaksas

18. Sadales sistēmas ekspluatācijas izmaksas aprēķina:

18.1. ja sadales sistēmas operatora elektroietaisies ir tieši pieslēgtas pārvades sistēmai:

$$I_{ekspl} = I_{PSO} + I_{tehn\ proc} + I_{pers} + I_{rem} + I_{saimn},$$

kur:

I_{PSO} – konkrēta sadales sistēmas operatora pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas [EUR];

$I_{tehn\ proc}$ – sadales sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksas [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{rem} – kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto ekspluatācijas remontu izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR].

18.2. ja sadales sistēmas operatora elektroietais ir pieslēgtas citai sadales sistēmai:

$$I_{ekspl} = I_{sad} + I_{tehn\ proc} + I_{pers} + I_{rem} + I_{saimn},$$

kur:

I_{sad} – konkrēta sadales sistēmas operatora citas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas [EUR].

19. Pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas nosaka saskaņā ar pārvades sistēmas diferencētajiem tarifiem atbilstoši lietotāja elektroietais piederības robežai, ņemot vērā lietotāja prognozētās uzstādītās jaudas un pārvadīto elektroenerģijas daudzumu attiecīgā laika periodā un aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{PSO} = I_{PSOfiksētās} + I_{PSOmainīgās},$$

kur:

$I_{PSOfiksētās}$ – konkrēta sadales sistēmas operatora pārvades sistēmas pakalpojuma fiksētās izmaksas [EUR];

$I_{PSOmainīgās}$ – konkrēta sadales sistēmas operatora pārvades sistēmas pakalpojuma mainīgās izmaksas [EUR].

20. Citas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas nosaka saskaņā ar cita sadales sistēmas operatora diferencētajiem tarifiem atbilstoši lietotāja elektroietais piederības robežai, ņemot vērā lietotāja prognozētās uzstādītās jaudas un pārvadīto elektroenerģijas daudzumu attiecīgā laika periodā, un aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{sad} = I_{sad\ fiksētās} + I_{sad\ mainīgās},$$

kur:

$I_{sad\ fiksētās}$ – konkrēta sadales sistēmas operatora cita sadales sistēmas pakalpojumu fiksētās izmaksas [EUR];

$I_{sad\ mainīgās}$ – konkrēta sadales sistēmas operatora cita sadales sistēmas pakalpojumu mainīgās izmaksas [EUR].

21. Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tehn\ proc} = (E_{tehn} + E_{zud}) \times C_{zud\ sso},$$

kur:

E_{zud} – prognozētie elektroenerģijas zudumi sadales sistēmā [kWh];

E_{tehn} – prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh];

$C_{zud\ sso}$ – prognozētā vidējā elektroenerģijas zudumu cena [EUR/kWh].

22. Personāla un sociālās izmaksas aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.
23. Īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas, darbu, kuri nepieciešami sadales sistēmas operatora grāmatvedības bilancē esošo un nomāto elektroenerģijas sadales aktīvu un administrēšanas aktīvu pamatlīdzekļu (ēku, būvju, iekārtu u.c.) uzturēšanai darba kārtībā un saglabāšanai un kurus veic citi komersanti, izmaksas noraksta un iegrāmato pārskata periodā, kurā tās radušās. Šajā pozīcijā iekļauj krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas atbilstoši plānotajam krājumu aprites ciklam, piemērojot sadales sistēmas operatora faktisko aizņēmuma likmi. Krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, ņemot vērā nepārtrauktu un drošības prasībām atbilstošu sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo krājumu apjomu. Ja faktiskā aizņēmuma likme, ko

piemēro krājumu finansēšanas izmaksu novērtēšanai, pārsniedz pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem, krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, piemērojot pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem. Šajā pozīcijā neuzskaita ar kapitalizētu remontu un jaunu pamatlīdzekļu izveidi saistītās izmaksas un to veikšanai uzturēto krājumu finansēšanas izmaksas.

24. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas ir ar sadales sistēmas operatora saimniecisko darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanu, un nav iekļautas citās izmaksu pozīcijās.

3.3. Ieņēmumu un lietotājiem nodotās elektroenerģijas apjoma korekcija

25. Sadales sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā atbilstoši šīs metodikas 26., 27., 30., 31. un 32.punktam uzskaita starpību starp atļautajiem (plānotajiem) un faktiskajiem ieņēmumiem un starpību starp plānotajām un faktiskajām izmaksām un kura atlikumu attiecina uz nākamajiem tarifu un regulatīvajiem periodiem atbilstoši šīs metodikas 29. un 33.punktam. Uzsākot jaunu regulatīvo periodu, regulatīvā rēķina atlikums tiek noteikts vienāds ar nulli *euro*.
26. Sadales sistēmas operators ne vēlāk kā sešus mēnešus pirms tarifu perioda beigām regulatīvajā rēķinā uzskaita:

26.1. starpību starp faktiskajiem (prognozētajiem) un plānotajiem ieņēmumiem tarifu periodā, ko nosaka, summējot faktisko starpību par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozēto starpību aprēķina veikšanas brīdī par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem;

26.2. starpību starp faktiskajām (prognozētajām) un plānotajām sadales sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksām, ko nosaka, ņemot vērā faktisko elektroenerģijas cenu noslēgtajos tarifu perioda mēnešos un aprēķina brīdī prognozēto elektroenerģijas cenu pārējiem tarifu perioda mēnešiem. Nosakot sadales sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksu starpību, aprēķinos izmanto elektroenerģijas zudumu daudzumu, kas nepārsniedz apstiprināto uz attiecīgo tarifu periodu attiecināmo elektroenerģijas zudumu apmēru;

26.3. starpību starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un prognozēto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, ko aprēķina šādi:

$$IIP_{t\ pr} = ((I_{pers,t} + I_{rem,t} + I_{saimn,t}) - I_{ne,t}) \times (PCI_{pl} - PCI_{pr}),$$

kur:

$IIP_{t\ pr}$ – prognozētā starpība starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un prognozētās inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā [EUR];

$I_{pers,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās personāla un sociālās izmaksas, kas aprēķinātas, izmantojot inflācijas prognozi, un attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{rem,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas, kas attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

$I_{saimn,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

$I_{ne,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās ekspluatācijas izmaksas, kuras attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu un uz kurām inflācijas radītas izmaksu izmaiņas regulatīvajā periodā nav plānotas [EUR];

PCI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotā plānotā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

PCI_{pr} – prognozētā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

26.4. starpību starp plānoto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā un prognozēto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, ko aprēķina šādi:

$$PIP_{t\ pr} = I_{pers\ BAI,t} \times (BAI_{pl} - BAI_{pr}),$$

kur:

$PIP_{t\ pr}$ – prognozētā starpība starp plānoto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās nominālās bruto algas izmaiņas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā [EUR];

$I_{pers\ BAI,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās personāla izmaksas, kas aprēķinātas, izmantojot nominālās bruto algas izmaiņas prognozi, un attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

BAI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotais plānotais kumulatīvais nominālās bruto algas izmaiņu rādītājs attiecīgajam tarifu periodam [%];

BAI_{pr} – prognozētais kumulatīvais nominālās bruto algas izmaiņu rādītājs attiecīgajam tarifu periodam [%];

26.5. starpību starp faktiskajām (prognozētajām) un plānotajām pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksām, ko nosaka, summējot faktisko starpību par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozēto starpību aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem, neņemot vērā lietotājiem uzstādītās elektroenerģijas jaudas izmaiņas tarifu periodā;

26.6. starpību starp faktiskajām (prognozētajām) un plānotajām sadales sistēmas operatora citas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām, ko nosaka, summējot faktisko starpību par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozēto starpību aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem, neņemot vērā lietotājiem uzstādītās elektroenerģijas jaudas izmaiņas tarifu periodā;

26.7. pamatotās faktiskās neparedzētās izmaksas ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ, kas radušās attiecīgā regulatīvā perioda iepriekšējā vai esošajā tarifu periodā un nav atgūstamas citādi;

26.8. starpību starp šīs metodikas 26.1., 26.2., 26.3., 26.4., 26.5., 26.6. un 26.7. apakšpunktā minētajām faktiskajām un prognozētajām izmaksām un ieņēmumiem par iepriekšējā tarifu perioda mēnešiem, tajā skaitā iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējo tarifu perioda mēnešiem, par kuriem, veicot regulatīvā rēķina aprēķinu iepriekšējā tarifu periodā, tajā skaitā iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējā tarifu periodā, tika izmantotas izmaksu prognozes.

27. Šīs metodikas 26. punktā minētā starpība tiek noteikta uz šādu periodu:

27.1. šīs metodikas 26.1., 26.2., 26.3., 26.4., 26.5. un 26.6. apakšpunktā minētā starpība tiek noteikta uz tarifu perioda pēdējo dienu;

27.2. šīs metodikas 26.7. apakšpunktā minētās izmaksas tiek noteiktas uz aprēķinu iesniegšanas brīdi;

- 27.3. šīs metodikas 26.8.apakšpunktā minētās izmaksas tiek noteiktas uz iepriekšējā tarifu perioda, tajā skaitā iepriekšējā regulatīvā perioda, pēdējā tarifu perioda pēdējo dienu.
28. Sadales sistēmas operators ne vēlāk kā četrus mēnešus un divas nedēļas pirms tarifu perioda beigām iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu un tā pamatojumu, kas noteikts atbilstoši šīs metodikas 26. un 27.punktam.
29. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, šīs metodikas 52. un 53.punktā noteikto uz tarifu periodu attiecināmo ieņēmumu korekcijas daļu uz nākamo tarifu periodu nosaka šādi:
- 29.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, sadales sistēmas operatoram ir tiesības attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un palielināt šīs metodikas 52. un 53.punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ievērojot šādus nosacījumus:
- 29.1.1. regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz vienu procentu no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām;
- 29.1.2. 52. un 53.punktā minētā uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa nepārsniedz trīs procentus no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām. Trīs procentu ierobežojums neattiecas uz izmaksu starpību, kas veidojas zudumu un tehnoloģisko izmaksu noviržu rezultātā, ja vidējā faktiskā elektroenerģijas cena attiecīgajā tarifu periodā bijusi par septiņiem vai vairāk *euro/MWh* lielāka nekā plānotā elektroenerģijas cena;
- 29.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, sadales sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un samazināt šīs metodikas 52. un 53.punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ja regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz vienu procentu no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām;
- 29.3. regulatīvā rēķina atlikumu, kas netiek attiecināts uz nākamo tarifu periodu atbilstoši šīs metodikas 29.1. vai 29.2.apakšpunktam, sadales sistēmas operators ņem vērā, nosakot uz tarifu periodu attiecināmo ieņēmumu korekcijas daļu uz aiznākamo tarifu periodu vai nākamo regulatīvo periodu.
30. Sadales sistēmas operators līdz ar jauna tarifu projekta iesniegšanu iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu un tā pamatojumu. Nosakot regulatīvā rēķina atlikumu, sadales sistēmas operators uzskaita:
- 30.1. līdz tarifu projekta iesniegšanai uz plānotajiem ieņēmumiem neattiecināto regulatīvā rēķina atlikumu, kas uzskaitīts saskaņā ar šīs metodikas 26. un 27.punktu;
- 30.2. izmaksu ietaupījumu pa izmaksu grupām, kas noteikts kā starpība starp faktiskajām izmaksām un atbilstošajā regulatīvajā periodā plānotajām izmaksām, tām izmaksu grupām, kuru faktiskās izmaksas regulatīvā perioda laikā bijušas mazākas par plānotajām un kuras nav ieskaitītas regulatīvajā rēķinā saskaņā ar šīs metodikas 26. un 27.punktu;
- 30.3. kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas noteiktajos gadījumos kapitāla izmaksu pieaugumu pa izmaksu grupām, kas noteikts kā starpība starp faktiskajām izmaksām un atbilstošajā regulatīvajā periodā plānotajām izmaksām, kuru faktiskās izmaksas regulatīvā perioda laikā bijušas lielākas par plānotajām.
31. Ja sadales sistēmas operators regulatīvā perioda laikā īstenoja efektivitātes uzlabošanas pasākumus un saskaņā ar tiem iepriekšējā regulatīvā perioda tarifu projekta aprēķinā ņēma vērā šīs metodikas 13.punktā minēto izmaksu efektivitātes koeficientu, sadales sistēmas operatoram ir tiesības samazināt šīs metodikas 30.punkta minētajā kārtībā noteikto regulatīvā rēķina

atlikumu par apmēru, kas nepārsniedz 50% no faktiskā izmaksu ietaupījuma, kurš noteikts, ņemot vērā ar efektivitātes uzlabošanas pasākumiem saistītās papildu izmaksas un gūto izmaksu ietaupījumu.

32. Šīs metodikas 30. un 31.punktā minētie lielumi tiek noteikti uz attiecīgā regulatīvā perioda pēdējā tarifu perioda pēdējo dienu.
33. Šīs metodikas 12.punktā noteikto ieņēmumu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam nosaka šādi:
 - 33.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, sadales sistēmas operatoram ir tiesības attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu pilnā vai daļējā apmērā uz nākamo regulatīvo periodu, attiecīgi palielinot šīs metodikas 12.punktā noteiktos atļautos ieņēmumus nākamajam regulatīvajam periodam;
 - 33.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, sadales sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo regulatīvo periodu un samazināt šīs metodikas 12.punktā noteiktos atļautos ieņēmumus.

4. Sadales sistēmas operatora atļautie ieņēmumi pa sprieguma pakāpēm

34. Sadales sistēmas operators gūst atļautos ieņēmumus, sniedzot sadales sistēmas pakalpojumus četrās dažādās sprieguma pakāpēs, un aprēķina diferencētos tarifus katrai no sprieguma pakāpēm:
 - 34.1. 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnes;
 - 34.2. 6-20kV sadales punktiem, 6-20kV līnijās;
 - 34.3. 6-20/0,4kV transformatoru 0,4kV kopnes;
 - 34.4. zemsprieguma 0,4kV līnijas.
35. Sadales sistēmas operators atļautos ieņēmumus pa sprieguma pakāpēm nosaka saskaņā ar šīs Metodikas 36. līdz 44.punktā minēto.
36. Sadales sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar izmaksām, kas attiecināmas uz regulatīvo periodu un iekļaujamas tarifu aprēķinā. Atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumus par tarifiem, kurus veido fiksētā un mainīgā daļa. Atļautos ieņēmumus no minētajiem pakalpojumiem sadales sistēmas operators nosaka saskaņā ar šādu nosacījumu:

$$AI_{SSO} = AI_{6-20kVkopn} + AI_{6-20kVlīn} + AI_{0,4kVkopn} + AI_{0,4kVlīn},$$

kur

$AI_{(6-20kV kopn, 6-20kV līn, 0,4kV kopn, 0,4kV līn)}$ – atļautie ieņēmumi atbilstoši no 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm, 110/6-20 kV transformatoru 6-20kV līnijām, 6-20/0,4 kV transformatoru kopnēm un 0,4 kV līnijām.

37. Sadales sistēmas operators veic uz izmaksu virzītājiem pamatotu izmaksu attiecināšanu uz katru sprieguma pakāpi saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{SSO} = I_{6-20kVkopn} + I_{6-20kVlīn} + I_{0,4kVkopn} + I_{0,4kVlīn},$$

kur:

$I_{(6-20kVkopn, 6-20kVlīn, 0,4kVkopn, 0,4kVlīn)}$ – izmaksas, kas attiecināmas uz 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm, 6-20kV sadales punktiem, 6-20kV līnijām, 6-20/0,4 kV transformatoru punktiem un 0,4 kV līnijām [EUR].

38. Atļautos ieņēmumus no 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{6-20kV kopn} = I_{6-20kV kopn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV kopn}}{E_{SSO \text{ nod liet}}}$$

39. Atļautos ieņēmumus no 6-20kV sadales punktiem, 6-20kV līnijām nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{6-20kV līn} = I_{6-20kV kopn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV}}{E_{SSO \text{ nod liet}}} + I_{6-20kV līn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 6-20 kV līn}}{E_{SSO \text{ nod liet}} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV kopn}}$$

40. Atļautos ieņēmumus no 6-20/0,4kV transformatoru 0,4kV kopnēm nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{0,4kV kopn} = I_{6-20kV kopn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 0,4kV kopn}}{E_{SSO \text{ nod liet}}} + I_{6-20kV līn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 0,4 kV kopn}}{E_{SSO \text{ nod liet}} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV kopn}} \\ + I_{0,4kV kopn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 0,4 kV kopn}}{E_{SSO \text{ nod liet}} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV kopn} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20 kV līn}}$$

41. Atļautos ieņēmumus no zemsprieguma 0,4kV līnijām nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{0,4kV līn} = I_{6-20kV kopn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 0,4kV līn}}{E_{SSO \text{ nod liet}}} + I_{6-20kV līn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 0,4 kV līn}}{E_{SSO \text{ nod liet}} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV kopn}} \\ + I_{0,4 kV kopn} \times \frac{E_{SSO \text{ nod liet } 0,4 kV līn}}{E_{SSO \text{ nod liet}} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20kV kopn} - E_{SSO \text{ nod liet } 6-20 kV līn}} + I_{0,4kV līn}$$

42. Sadales sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar izmaksām, kas attiecināmas uz regulatīvo periodu un iekļaujamas tarifu aprēķinā. Atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumus par tarifiem, kurus veido fiksētā un mainīgā daļa. Atļautos ieņēmumus no minētajiem pakalpojumiem nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{SSO} = AI_{mainīgā} + AI_{fiksētā},$$

kur

$AI_{mainīgā}$ – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu mainīgās daļas [EUR];

$AI_{fiksētā}$ – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu fiksētās daļas [EUR].

43. Atļautos ieņēmumus no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu mainīgās daļas nosaka šādi:

$$AI_{mainīgā} = AI_{mainīgā \text{ } 6-20kV kopn} + AI_{mainīgā \text{ } 6-20kV līn} + AI_{mainīgā \text{ } 0,4kV kop} + AI_{mainīgā \text{ } 0,4kV līn}.$$

kur

$AI_{mainīgā}$ (6-20kV kopn, 6-20kV līn, 0,4kV kopn, 0,4kV līn) – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanas, ko sniedz 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēs, 6-20 kV sadales punktos, 6-20kV līnijās, 6-20/0,4 kV transformatoru punktos un 0,4 kV līnijās tarifa mainīgās daļas [EUR].

44. Atļautos ieņēmumus no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu fiksētās daļas nosaka šādi:

$$AI_{fiksētā} = AI_{fiksētā\ 6-20kV\ kopn} + AI_{fiksētā\ 6-20kV\ līn} + AI_{fiksētā\ 0,4kV\ kopn} + AI_{fiksētā\ 0,4kV\ līn},$$

kur

AI_{fiksētā} (6-20kV kopn, 6-20kV līn, 0,4kV kopn, 0,4kV līn) – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanas, ko sniedz 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēs, 6-20 kV sadales punktos, 6-20kV līnijās, 6-20/0,4 kV transformatoru punktos un 0,4 kV līnijās tarifa fiksētās daļas [EUR].

45. Ja sadales sistēmas operatora sistēmā uzstādītā ražošanas jauda ir vismaz 3% no visas uzstādītās jaudas, sadales sistēmas operators atļautos ieņēmumus pa sprieguma pakāpēm var noteikt saskaņā ar šīs Metodikas 46. līdz 48.punktā minēto.
46. Sadales sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar izmaksām, kas attiecināmas uz regulatīvo periodu un iekļaujamas tarifu aprēķinā. Atļautos ieņēmumus sadales sistēmas operators atgūst, sniedzot elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu par tarifiem, ko veido fiksētā un mainīgā daļa. Atļautos ieņēmumus no minētajiem pakalpojumiem nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{SSO} = AI_{mainīgā} + AI_{fiksētā}$$

47. Atļauto ieņēmumu daļa, kuru atgūst no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu mainīgās daļas un nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{mainīgā} = I_{tehn\ proc} + I_{PSO\ mainīgās} + I_{sad\ mainīgās} - \frac{I_{tehn\ proc} + I_{PSO\ mainīgās} + I_{sad\ mainīgās}}{(I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod})} \times (I_{SSO\ ef} + I_{kor})$$

48. Atļauto ieņēmumu daļu, kuru atgūst no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu fiksētās daļas nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{fiksētā} = I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod} - AI_{mainīgā} - \frac{I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod} - AI_{mainīgā}}{(I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod})} \times (I_{SSO\ ef} + I_{kor})$$

49. Atļauto ieņēmumu daļu, kuru atgūst no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu mainīgās daļas pa sprieguma pakāpēm nosaka proporcionāli attiecīgajai sprieguma pakāpei pieslēgtajiem sistēmas lietotāju objektiem sistēmā saņemtās un sistēmai nodotās (saražotās) elektroenerģijas summai katrā sprieguma pakāpē.
50. Atļauto ieņēmumu daļu, kuru atgūst no elektroenerģijas sadales pakalpojumu tarifu fiksētās daļas pa sprieguma pakāpēm, nosaka proporcionāli uzstādītajai jaudai katrā sprieguma pakāpē.
51. Attiecinot atļautos ieņēmumus pa sprieguma pakāpēm, sadales sistēmas operators var izmantot izmaksu virzītājus, kas atšķiras no 49. un 50.punktā minētajiem, tos pamatojot, iesniedzot tarifu projektu.
52. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu mainīgo daļu, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{mainīgā} = \left(\frac{AI_{mainīgā}}{Mēn_{reg}} \times Mēn_{TP} \right) - \frac{AI_{mainīgā}}{AI_{SSO}} \times I_{tp},$$

kur

PI_{mainīgā} – tarifu periodā plānotie ieņēmumi, kas atgūstami no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifa mainīgās daļas [EUR];

Mēn_{reg} – mēnešu skaits regulatīvajā periodā;

$M\bar{n}_{TP}$ – mēnešu skaits konkrētajā tarifu periodā;

I_{tp} – uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa [EUR].

53. Tarifu periodā plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu fiksēto daļu, nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{fiksētā} = \left(\frac{AI_{fiksētā}}{M\bar{n}_{reg}} \times M\bar{n}_{TP} \right) - \frac{AI_{fiksētā}}{AI_{SSO}} \times I_{tp}, \text{ kur}$$

$PI_{fiksētā}$ – tarifu periodā plānotie ieņēmumi, kas izriet no elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu fiksētās daļas [EUR].

54. Ja sadales sistēmas operators konstatējis būtiskas izmaiņas elektroenerģijas patēriņa apjomā vai saražotās elektroenerģijas apjomā pa diferencēto tarifu veidiem, sadales sistēmas operatoram ir tiesības pārskatīt elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifus starp tarifu periodiem. Sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram jauno diferencēto tarifu struktūru ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms šīs metodikas 61.punktā noteiktās atļaujas izmantošanas, nosakot diferencētos tarifus nākamajam tarifu periodam. Pirms jaunās diferencēto tarifu struktūras iesniegšanas sadales sistēmas operators veic minētās tarifu struktūras publisko konsultāciju.

5. Tarifu noteikšanas procedūra

5.1. Tarifu projekta izstrādāšana un iesniegšana

55. Sadales sistēmas operators ne vēlāk kā piecus mēnešus pirms regulatīvā perioda beigām rakstveidā un elektroniskā formā iesniedz regulatoram tarifu projektu nākamajam regulatīvajam periodam. Tarifu projektu izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot izmaksas attiecībā uz elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumiem. Kopā ar tarifu projektu sadales sistēmas operators iesniedz tarifu projektā minēto tarifu veidojošo izmaksu pamatojumu un minēto izmaksu pamatojošos dokumentus saskaņā ar regulatora noteikumiem par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu. Tarifu projekts ietver:

55.1. diferencēto tarifu aprēķinu lietotāju grupām atkarībā no pieslēguma vietas sadales sistēmai pa sprieguma pakāpēm un to pamatojošās izmaksas;

55.2. diferencētos tarifus, kurus sadales sistēmas operators aprēķina tā, lai atbilstoši tiem aprēķinātā plānoto ieņēmumu kopsomma par laika periodu, kuram aprēķināts tarifu projekts, nepārsniedz attiecīgo sprieguma pakāpju plānotos kopējos ieņēmumus. Tarifus var diferencēt atkarībā no diennakts laika, nedēļas dienas un citiem rādītājiem ar mērķi sekmēt efektīvāku sadales sistēmas izmantošanu.

56. Sadales sistēmas operators var iesniegt regulatoram pamatotu pieprasījumu atļaut pašam noteikt tarifus saskaņā ar šo metodiku.

5.2. Tarifu projekta izvērtēšana

57. Tarifu projektu regulators izvērtē likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajos termiņos un kārtībā.
58. Regulators, izvērtējot tarifu projekta veidojošo izmaksu pamatojumu, apstiprina vai noraida diferencētos tarifus, vai uzdod sadales sistēmas operatoram veikt diferencēto tarifu pārrēķinu, vai groza tarifu projektu, ja sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs tarifu projekta izvērtēšanas procesā likumā noteiktajā kārtībā un termiņā nesniedz regulatoram papildu informāciju par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu vai ja kāda no tarifus veidojošajām izmaksām ir

ekonomiski nepamatota un regulators tarifu projekta izvērtēšanas laikā to var apliecināt citā tiesiskā ceļā.

59. Tarifu projekta izvērtēšanas laikā sadales sistēmas operators var iesniegt tarifu projekta labojumus un papildinājumus.
60. Noteiktie diferencētie tarifi ir spēkā, līdz stājas spēkā jauni noteiktie diferencētie tarifi.
61. Ja regulators ir devis atļauju atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 20.panta pirmajai daļai, sadales sistēmas operators pats nosaka diferencētos tarifus saskaņā ar šo metodiku, ievērojot turpmāk norādīto kārtību:
 - 61.1. sadales sistēmas operators ne vēlāk kā 30 dienas pirms jauno diferencēto tarifu spēkā stāšanās dienas publicē diferencētos tarifus oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" un informē regulatoru par diferencētajiem tarifiem;
 - 61.2. vienlaikus sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram diferencēto tarifu pamatojumu un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajām izmaksām, jauno diferencēto tarifu prognozētos datus, kā arī salīdzinājuma tabulas, kurās norādītas lietotāju struktūras izmaiņas, un citus dokumentus, kuri pamato jauno diferencēto tarifu nepieciešamību;
 - 61.3. regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas izvērtē iesniegto diferencēto tarifu atbilstību šai metodikai un iesniegto tarifu ekonomisko pamatojumu;
 - 61.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību šai metodikai vai nav noraidījis diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi stājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktajā laikā;
 - 61.5. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību šai metodikai vai noraida diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi nestājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta sadales sistēmas operatoram un publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā atsauc diferencēto tarifu spēkā stāšanos.

6. Noslēguma jautājumi

62. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2011.gada 15.decembra lēmumu Nr.1/32 "Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (Latvijas Vēstnesis, 2011, 200.nr.).
63. Informāciju par otrā tarifu perioda regulatīvā rēķina atlikumu atbilstoši šīs metodikas 26.punktā noteiktajam sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram ne vēlāk kā līdz 2022.gada 1.decembrim.
64. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".